

Projekat SoDi

Podrška sprovođenju Evropskog industrijskog dogovora uz jačanje socijalnog dijaloga u evropskom metalnom sektoru

Metodologija istraživanja

Sačinila:

Privredna komora Bugarske

SADRŽAJ

1. Kontekst projekta	3
Ciljevi.....	3
Radni paketi (WP).....	3
2. Radni paket 2	4
1. Anketa o potrebama za jačanjem kapaciteta i mehanizmima socijalnog dijaloga	4
2. Sastanci onlajn fokus grupe	5
3. Dubinski intervjui sa poslodavcima i radnicima.....	6
4. Desk analiza i izrada nacionalnih izveštaja.....	6
3. Dalji koraci.....	7
4. Vremenski okvir.....	8
Prilog 1.....	10
Prilog 2.....	13
Prilog 3.....	15
Prilog 4.....	17
Prilog 5.....	19

1. Kontekst projekta

Projekat SoDi (Podrška sprovođenju Evropskog industrijskog dogovora uz jačanje socijalnog dijaloga u evropskom metalskom sektoru) predstavlja strateški odgovor sa ciljem jačanja socijalnog dijaloga - osnovnog mehanizma za obezbeđivanje pravedne tranzicije.

SoDi je evropski projekat koji sufinansira Evropska komisija u okviru programa SOCPL-2024-SOC-DIALOG. Projekat objedinjuje širok spektar sindikata i organizacija poslodavaca iz zemalja poput Poljske, Bugarske, Srbije, Francuske i Severne Makedonije, kao i ključne aktere na nivou EU, poput CEEMET-a i IndustriAll Europe.

Ciljevi

- Analiza potreba za jačanjem socijalnog dijaloga u zemljama učesnicama.
- Obuka sindikata i poslodavaca za pregovaranje o pravednim uslovima rada u novom industrijskom kontekstu.
- Podsticanje razmene dobrih praksi kroz obuke, konsultacije na nacionalnom nivou i međunarodne razmene.
- Izrada predloga politika koje jačaju ulogu socijalnog dijaloga u budućnosti sektora.

Radni paketi (WP)

WP1: Upravljanje projektom i diseminacija

WP2: Mapiranje izazova i mogućnosti za socijalni dijalog

WP3: Sesije socijalnog dijaloga u evropskom metalskom sektoru

WP4: Jačanje kapaciteta i podizanje svesti

2. Radni paket 2

U okviru radnog paketa 2 „Mapiranje izazova i mogućnosti za socijalni dijalog u kontekstu sprovođenja Evropskog industrijskog dogovora“, koji se bavi obezbeđivanjem kvalitetnih radnih mesta u industriji i bezbednošću na radu, od partnera projekta se očekuje da sprovedu sveobuhvatnu analizu potreba za jačanjem kapaciteta i mehanizama socijalnog dijaloga.

Cilj je da se temeljno ispituju potrebe za jačanjem kapaciteta i mehanizmi socijalnog dijaloga koji su neophodni za očuvanje kvaliteta zaposlenja tokom sprovođenja Evropskog zelenog dogovora i digitalne tranzicije. Ova aktivnost će biti usmerena na prikupljanje podataka i informacija od različitih relevantnih aktera iz više zemalja, kako bi se u potpunosti razumela trenutna situacija i sagledao prostor za unapređenje.

Strukturu ovog radnog paketa čine četiri komponente.

1. Anketa o potrebama za jačanjem kapaciteta i mehanizmima socijalnog dijaloga

Cilj: Prikupljanje kvantitativnih podataka o trenutnim potrebama za jačanjem kapaciteta i mehanizmima socijalnog dijaloga.

Metodologija: Izrada strukturiranog upitnika sa pitanjima osmišljenim za procenu postojećih kapaciteta, nedostataka i potreba u vezi sa socijalnim dijalogom i kvalitetom zaposlenja. Upitnik treba da obuhvati i pitanja o uticaju Evropskog zelenog dogovora i digitalne tranzicije na zapošljavanje.

Upitnik za anketu o potrebama za jačanjem kapaciteta i mehanizmima socijalnog dijaloga u metalskom sektoru u EU, prilagođen ciljevima projekta SoDi, sadrži skalirana pitanja zatvorenog tipa kako bi se omogućila kvantitativna analiza, i bavi se sledećim temama koje ocenjuju učesnici u projektu:

- Nedostaci i potrebe
- Uticaj Evropskog zelenog dogovora i digitalne tranzicije

- Kvalitet zaposlenja
- Postojeći kapaciteti za socijalni dijalog

Podaci će se prikupljati putem onlajn alata za anketiranje, kako bi učešće bilo jednostavno i omogućeno velikom broju ispitanika.

Ciljna grupa relevantnih aktera obuhvata:

- Poslodavce
- Zaposlene
- Sindikate, i
- Predstavnike iz industrije.

Cilj: Najmanje 100 ispitanika u svakoj zemlji.

Upitnik za onlajn anketu biće preveden na jezike svih partnera projekta i iskorišćen za kreiranje linkova u Google Form. Ovi linkovi će biti podeljeni sa partnerima, koji će ih zatim distribuirati u okviru svojih ciljnih grupa. Nacionalni stručnjaci mogu zatražiti ažurirane podatke o broju pristiglih odgovora.

Upitnik se nalazi u ***Prilogu 1***.

2. Sastanci onlajn fokus grupe

Cilj: Prikupljanje kvalitativnih podataka i bolje razumevanje rezultata ankete kroz interaktivne razgovore.

Metodologija: Organizovati po jednu onlajn fokus grupu u svakoj zemlji. Pozvati mešovitu grupu učesnika, uz zastupljenost poslodavaca, radnika, sindikata i drugih relevantnih aktera. Diskusije voditi kroz polustrukturiran format, sa fokusom na ključne teme identifikovane u rezultatima ankete. Diskusije snimiti i transkribovati radi temeljne analize.

Onlajn fokus grupe u Poljskoj, Bugarskoj, Srbiji, Severnoj Makedoniji i Francuskoj treba da budu organizovane tokom septembra 2025. godine. Partneri treba da usaglase termine sa nosiocem projekta kako bi se obezbedio Zoom link i tehnička podrška.

Nacrt programa za onlajn fokus grupu nalazi se u ***Prilogu 2.***

3. Dubinski intervjui sa poslodavcima i radnicima

Cilj: Temeljno istražiti konkretna pitanja i perspektive kroz lične, detaljne razgovore.

Metodologija: Sprovesti po 10 intervjua u svakoj zemlji, odabrati učesnike iz redova poslodavaca i radnika. Intervjui se mogu obaviti uživo, onlajn ili telefonski, u zavisnosti od dostupnosti učesnika i opcije koja im odgovara.

Posebno osmišljen **skup otvorenih pitanja za dubinske intervjue sa poslodavcima i radnicima** o potrebama za jačanjem kapaciteta i mehanizmima socijalnog dijaloga nalazi se u ***Prilogu 3.***

Ova pitanja za cilj imaju da istraže iskustva, stavove, nedostatke i preporuke, uz obezbeđivanje poverljivosti i poverenja tokom procesa.

4. Desk analiza i izrada nacionalnih izveštaja

Cilj: Dopuniti primarne podatke sekundarnim podacima i obezbediti kontekstualnu osnovu za svaku zemlju.

Metodologija: Sprovesti sveobuhvatnu desk analizu postojeće literature, izveštaja i studija slučaja koje se odnose na socijalni dijalog, kvalitet zaposlenja i Evropski industrijski dogovor. Analizirati prikupljene podatke kako bi se identifikovali trendovi, izazovi i najbolje prakse. Ključni elementi za desk analizu navedeni su u ***Prilogu 4.*** Objediniti nalaze iz ankete, fokus grupa i dubinskih intervjua kako bi se izradili detaljni nacionalni izveštaji.

Rezultat: Svaka zemlja će imati detaljan izveštaj koji sumira nalaze iz ankete, fokus grupa, intervju i desk analize. Ovi izveštaji će ukazati na potrebe za jačanjem kapaciteta, postojeće mehanizme socijalnog dijaloga i preporuke za obezbeđivanje kvaliteta zaposlenja tokom sprovođenja Evropskog industrijskog dogovora.

Ova aktivnost će pružiti sveobuhvatno razumevanje trenutne situacije i potreba u pogledu socijalnog dijaloga i kvaliteta zaposlenja. Nalazi će poslužiti kao osnova za razvoj ciljanih intervencija i preporuka politika koje podržavaju sprovođenje Evropskog industrijskog dogovora.

Predlog strukture nacionalnog izveštaja o potrebama za jačanjem kapaciteta i mehanizmima socijalnog dijaloga u metalskom sektoru, usklađen sa ciljevima i metodama projekta (anketa, fokus grupe, intervju i desk analiza), nalazi se u *Prilogu 5*.

Struktura je modularna i jasna, podržava podatke zasnovane na dokazima kao i preporuke usmerene ka kreiranju politika - što je ključno za pružanje informacija o sprovođenju Evropskog industrijskog dogovora.

3. Dalji koraci

Naknadno će biti sačinjen Zbirni izveštaj - „Evropski socijalni dijalog sa ciljem promocije sprovođenja Evropskog industrijskog dogovora i kvaliteta zaposlenja u Evropi“.

Cilj: Izrada sveobuhvatnog zbirnog izveštaja koji objedinjuje nalaze iz nacionalnih izveštaja, pružajući panevropsku perspektivu o socijalnom dijalogu i kvalitetu zaposlenja u kontekstu Evropskog industrijskog dogovora i digitalne tranzicije.

Ovaj izveštaj će poslužiti kao strateški dokument za usmeravanje kreiranja politika i aktivnosti relevantnih aktera na nacionalnom i nivou Evropske unije.

Integraciju nacionalnih izveštaja će sprovesti Privredna komora Bugarske.

Nacrt izveštaja biće dostavljen ključnim akterima, uključujući partnere projekta, socijalne partnere i industrijske stručnjake. Cilj je prikupiti povratne informacije o sadržaju, nalazima i preporukama. Sve ove povratne informacije će biti uzete u obzir, a izveštaj će po potrebi biti revidiran kako bi se obezbedila tačnost i relevantnost.

Biće izrađen sveobuhvatni zbirni izveštaj pod nazivom „Evropski socijalni dijalog sa ciljem promocije sprovođenja Evropskog industrijskog dogovora i kvaliteta zaposlenja u Evropi“. Izveštaj će predstavljati ključni resurs za razumevanje stanja socijalnog dijaloga i kvaliteta zaposlenja u Evropi i sadržaće strateške preporuke za dalje korake. Zbirni izveštaj će biti preveden sa engleskog jezika na poljski, bugarski, srpski, makedonski i francuski.

4. Vremenski okvir

	Aktivnost	Period	Jezik	Karakteristike
1	Metodologija istraživanja	Jul 2025.	Engleski, prevod na PL, BG, RS, MK i FR	Sačinjava Privredna komora Bugarske
2	Anketa	1. avgust – 30. septembar 2025.	Engleski, prevod na PL, BG, RS, MK i FR	Onlajn Google Form link koji obezbeđuje nosilac projekta, 100 ispitanika u svakoj zemlji
3	Sastanak fokus grupe	Septembar 2025.	PL, BG, RS, MK i FR	Zoom link koji obezbeđuje nosilac projekta

Co-funded by the
European Union

Supporting the Implementation of the
European Industrial Deal with Strengthened
Social Dialogue in European Metal Sector.

4	Dubinski intervju	Nakon fokus grupe septembar – polovina oktobra 2025.	PL, BG, RS, MK i FR	10 intervjuu u svakoj zemlji
5	Nacionalni izveštaj	20. oktobar 2025.	PL, BG, RS, MK i FR, prevod na engleski	Maksimum 20 stranica / oko 30.000 karaktera (bez razmaka)
6	Zbirni izveštaj	20. novembar 2025.	Engleski, prevod na PL, BG, RS, MK i FR	Sačinjava Privredna komora Bugarske

Prilog 1

Anketa o potrebama za jačanjem kapaciteta i mehanizmima socijalnog dijaloga u metalском sektoru (EU)

Uputstva:

Ova anketa ima za cilj da proceni stanje izgradnje kapaciteta i socijalnog dijaloga u metalском sektoru Evropske unije. Molimo vas da odgovorite na sva pitanja koja se odnose na vašu ulogu. Vaši odgovori su poverljivi i koristiće se isključivo u statističke i svrhe razvoja politika.

Deo 1: Opšti podaci

1. **Koja kategorija najbolje opisuje vašu ulogu?**
 - ☐ Poslodavac
 - ☐ Zaposleni
 - ☐ Predstavnik sindikata
 - ☐ Predstavnik industrijskog udruženja
 - ☐ Drugo (molimo navedite): _____
2. **U kojoj zemlji EU se nalazi sedište vaše organizacije?**
[Padajući meni ili otvoreno polje]
3. **Veličina vaše organizacije:**
 - ☐ Mikro (1-9 zaposlenih)
 - ☐ Mala (10-49)
 - ☐ Srednja (50-249)
 - ☐ Velika (250+)
4. **Glavni podsektor delatnosti u metalскоj industriji:**
 - ☐ Čelik
 - ☐ Aluminijum
 - ☐ Proizvodi od prerađenog metala
 - ☐ Livnice
 - ☐ Mašine i oprema
 - ☐ Drugo (molimo navedite): _____

Deo 2: Mehanizmi socijalnog dijaloga

5. **Kako biste ocenili trenutnu efikasnost mehanizama socijalnog dijaloga u vašoj organizaciji/sektoru?**
Skala: 1 (Veoma neefikasno) - 5 (Veoma efikasno)
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
6. **Koji od sledećih mehanizama trenutno postoje u vašoj organizaciji/sektoru?** (označiti sve primenjivo)
 - ☐ Kolektivno pregovaranje
 - ☐ Radnički saveti

Co-funded by the
European Union

Supporting the Implementation of the
European Industrial Deal with Strengthened
Social Dialogue in European Metal Sector.

- ☐ Zajednički odbori za konsultovanje
 - ☐ Sektorski socijalni dijalog
 - ☐ Neformalna komunikacija između radnika i poslodavaca
 - ☐ Nijedan
7. **Da li su radnici/predstavnici adekvatno obučeni za učešće u socijalnom dijalogu?**
- ☐ Jesu
 - ☐ Delimično
 - ☐ Nisu
 - ☐ Ne znam
8. **Koje su glavne prepreke za efikasan socijalni dijalog u vašem kontekstu? (označiti do 3)**
- ☐ Nedostatak obuke ili kapaciteta
 - ☐ Nedostatak poverenja između strana
 - ☐ Slabi institucionalni okviri
 - ☐ Ograničeno vreme/resursi
 - ☐ Pravno ili regulatorno ograničenje
 - ☐ Nedovoljna angažovanost rukovodstva
 - ☐ Drugo (molimo navedite): _____
-

Deo 3: Potrebe za jačanjem kapaciteta

9. **Da li smatrate da postoji potreba za dodatnim jačanjem kapaciteta u oblasti socijalnog dijaloga u vašoj organizaciji/sektoru?**
- ☐ Da
 - ☐ Ne
 - ☐ Ne znam
10. **U kojim oblastima je najpotrebnije jačanje kapaciteta? (označiti sve primenjivo)**
- ☐ Veštine vođenja pregovora i kolektivnog pregovaranja
 - ☐ Znanje o zakonodavstvu i regulativi
 - ☐ Digitalni alati za dijalog i učešće
 - ☐ Rešavanje sukoba i medijacija
 - ☐ Veštine komunikacije i zastupanja interesa
 - ☐ Razumevanje okvira socijalnog dijaloga u EU
 - ☐ Drugo (molimo navedite): _____
11. **Koji vid podrške bi najviše doprineo jačanju kapaciteta za socijalni dijalog u vašem kontekstu? (označiti sve primenjivo)**
- ☐ Radionice za obuku
 - ☐ Platforme za onlajn učenje
 - ☐ Alati i smernice
 - ☐ Finansijska podrška
 - ☐ Razmena iskustava ili mentorstvo
 - ☐ Drugo (molimo navedite): _____

Deo 4: Uticaj Evropskog zelenog dogovora i digitalne tranzicije

12. U kojoj meri je Evropski zeleni dogovor uticao na zaposlenost u vašoj organizaciji/sektoru?
- ☐ Nema uticaja
☐ Neznatan uticaj
☐ Umeren uticaj
☐ Značajan uticaj
☐ Ne znam
13. U kojoj meri je digitalna tranzicija (automatizacija, veštačka inteligencija itd.) uticala na zaposlenost u vašoj organizaciji/sektoru?
- ☐ Nema uticaja
☐ Neznatan uticaj
☐ Umeren uticaj
☐ Značajan uticaj
☐ Ne znam
14. Da li je vaša organizacija/sektor pokrenula socijalni dijalog posebno kao odgovor na:
- Evropski zeleni dogovor?**
- ☐ Da ☐ Ne ☐ Ne znam
- Ako jeste, podelite pozitivno/negativno iskustvo:
.....
- **Digitalnu tranziciju?**
- ☐ Da ☐ Ne ☐ Ne znam
- Ako jeste, podelite pozitivno/negativno iskustvo:
.....
15. Koji vid podrške bi bio najkorisniji u rešavanju uticaja ovih tranzicija na zaposlenost? (označiti sve primenjivo)
- ☐ Programi prekvalifikacije i usavršavanja
☐ Platforme za sektorski dijalog
☐ Javno finansiranje podrške za tranziciju
☐ Smernice kroz politike EU
☐ Unapređeno planiranje i predviđanje
☐ Drugo (molimo navedite): _____

Hvala vam!

Prilog 2

Nacrt programa za online sastanak fokus grupe

Naziv: Nacionalna fokus grupa o potrebama za jačanjem kapaciteta i socijalnom dijalogu u metalnom sektoru

Format: Online (Zoom)

Vreme: Nacionalni stručnjaci treba da obaveste nosioca projekta o datumu kada žele da održe fokus grupu. Zoom link i tehnička podrška tokom sesije biće obezbeđeni.

Trajanje: 2 sata

Učesnici: 8-10 pojedinaca iz redova poslodavaca, zaposlenih, sindikata, industrijskih udruženja i drugih relevantnih aktera

Moderacija: 1 moderator + 1 lice zaduženo za izveštavanje/beleške

Metodologija: Polustrukturirana, participativna diskusija vođena temama proizašlim iz rezultata ankete

Snimanje: Audio/video snimanje i transkripcija za potrebe analize (uz saglasnost učesnika). Lice zaduženo za izveštavanje može koristiti različite alate/sisteme za beleženje, kao što su [ChatGPT](https://github.com/openai/whisper), <https://github.com/openai/whisper>, www.clipto.com i drugi AI alati.

Ciljevi sastanka

- Potvrditi i produbiti razumevanje ključnih rezultata ankete na nacionalnom nivou
- Identifikovati praktične izazove i dobre prakse u socijalnom dijalogu
- Detaljnije istražiti potrebe za jačanjem kapaciteta
- Prikupiti preporuke od relevantnih aktera

Predloženi dnevni red (2 sata)

Trajanje Sesija

Dobrodošlica i predstavljanje

- Uvodna reč
- 10 min** - Ciljevi fokus grupe
- Pregled procesa sprovođenja ankete
- Osnovna pravila i saglasnost za snimanje

Predstavljanje učesnika

- 10 min** - Kratko predstavljanje: ime, organizacija, uloga i iskustvo sa socijalnim dijalogom

Prezentacija ključnih nalaza ankete (nacionalni nivo)

- 20 min** - Rezime relevantnih nacionalnih nalaza
- Ključni trendovi, nedostaci i značajni rezultati
- Pitanja radi pojašnjenja

Interaktivna tematska diskusija (polustrukturirana)

- 60 min** **Tema 1: Trenutno stanje socijalnog dijaloga**
- Kako ocenjujete efikasnost postojećih mehanizama?
- Šta dobro funkcioniše? Šta ne funkcioniše?

Trajanje Sesija

Tema 2: Nedostaci u jačanju kapaciteta

- Gde nedostaju kapaciteti ili podrška?
- Koji vid obuke/resursa je najpotrebniji?

Tema 3: Uticaj zelene i digitalne tranzicije

- Kako su ove tranzicije uticale na socijalni dijalog i zaposlenost?
- Da li postoje mehanizmi pomoću kojih se odgovara na ove tranzicije?

Tema 4: Preporuke

- Šta predlažete za unapređenje kapaciteta i dijaloga u vašem sektoru?

Rezime ključnih poruka

- 15 min**
- Moderator sumira glavne zaključke
 - Otvorena diskusija za dodatna razmatranja i komentare

Naredni koraci i zaključivanje

- 5 min**
- Objasnite šta će biti učinjeno sa nalazima
 - Zahvalite učesnicima
 - Kontakt podaci za dalju komunikaciju

Logistika i alati

- **Platforma:** Zoom sa omogućenim snimanjem
- **Materijali:**
 - Prezentacija sa rezimeom rezultata ankete
 - Vodič za učesnike sa temama i kontekstom
 - Saglasnost za snimanje
- **Pomoćni učesnici:**
 - 1 moderator (vodi diskusiju)
 - 1 lice zaduženo za izveštavanje (prati razgovor, hvata beleške)
- **Dokumenti koji su sačinjeni nakon sastanka:**
 - Transkript
 - Rezime sa ključnim navodima i podacima

Opcioni dodaci

- Korišćenje „breakout“ soba za razradu specifičnih tema u manjim grupama
- Onlajn tabla (npr. Miro, Jamboard) za bolji vizuelni prikaz
- Obrazac za povratne informacije nakon sastanka

Prilog 3

Vodič za dubinske intervjuje: poslodavci i radnici

Tema: *Potrebe za jačanjem kapaciteta i mehanizmima socijalnog dijaloga u metalskom sektoru*

Učesnici: poslodavci i radnici (oko 5 iz svake zemlje)

Uloga ispitivača: neutralni moderator, koji vodi razgovor, istovremeno omogućavajući fleksibilnost

Trajanje: 20-30 minuta

Obaveštenje o poverljivosti (saopštiti na početku):

“Ovaj intervju je poverljiv i anoniman. Vaše ime ili lični podaci neće biti zabeleženi niti deljeni. Podstičemo vas da govorite otvoreno. Cilj je da bolje razumemo vaše iskustvo i potrebe, a ne da vas ocenjujemo ili prosuđujemo.”

Struktura intervjua

1. Uvod i kontekst

1. Možete li ukratko opisati svoju ulogu i aktivnosti vaše organizacije u metalskom sektoru?
2. Koliko dugo radite u ovom sektoru i koje ste promene primetili u pogledu radnih odnosa?

2. Iskustvo sa socijalnim dijalogom

3. Kako biste opisali trenutno stanje socijalnog dijaloga na vašem radnom mestu ili u sektoru?
4. Koji mehanizmi socijalnog dijaloga postoje (npr. kolektivno pregovaranje, organi za konsultovanje, neformalne diskusije)?
5. Prema vašem iskustvu, koliko dobro ti mehanizmi funkcionišu u praksi? Možete li navesti primere kada su funkcionisali dobro - ili kada nisu?
6. Šta smatrate najvećim preprekama ili izazovima za efikasan socijalni dijalog?

3. Potrebe za jačanjem kapaciteta

7. Smatrate li da poslodavci, radnici i njihovi predstavnici imaju dovoljno znanja i veština za efikasno učešće u socijalnom dijalogu?
8. Kakav vid podrške ili obuke smatrate da nedostaje ili je najpotrebniji - za vas, vaše kolege ili druge aktere?
9. Postoje li konkretni primeri gde bi bolja obuka ili priprema doprineli boljim ishodima dijaloga ili pregovora?

4. Uticaj tranzicija

10. Da li je **Evropski zeleni dogovor** uticao na vaše radno mesto ili sektor? Ako jeste, kako je to uticalo na radna mesta, veštine ili odnose između radnika i poslodavaca?

11. A **digitalizacija** ili **automatizacija**? Da li su te promene uticale na zapošljavanje ili prirodu rada u vašem kontekstu?
 12. Da li su preduzete aktivnosti socijalnog dijaloga kako bi se odgovorilo na ove tranzicije? Ako jesu, koliko su bile efikasne? Ako nisu, zašto mislite da nije bilo takvih pokušaja?
-

5. Razmatranja i preporuke

13. Po vašem mišljenju, koje su najurgentnije potrebe za unapređenje socijalnog dijaloga u vašem sektoru ili na radnom mestu?
 14. Kada biste mogli da preporučite jednu ili dve ključne mere donosiocima politika ili liderima u sektoru, koje bi to bile?
 15. Da li postoji još nešto što biste želeli da podelite, što nije pomenuto, a smatrate da je važno?
-

Saveti za ispitivača

- Izgradite poverenje na početku; naglasite poverljivost
- Dozvolite pauze i tišinu; ostavite prostor za razmišljanje
- Postavite dodatna pitanja o zanimljivim zapažanjima ili primerima
- Izbegavajte sugestivna pitanja; koristite neutralan jezik
- Parafrazirajte i potvrdite da razumete kada je potrebno

Prilog 4

Ključni elementi desk analize u okviru projekta SoDi

1. Definišite jasne ciljeve

Postavite pitanje: *Šta treba da znam i zašto?*

Zajednički ciljevi:

- Razumevanje regulatornog ili okvira koji se odnosi na politike
- Identifikovanje postojećih mehanizama socijalnog dijaloga
- Istraživanje prethodnih inicijativa za izgradnju kapaciteta
- Prikupljanje podataka o zapošljavanju ili podataka usko vezanih za sektor
- Analiza trendova povezanih sa Zelenim dogovorom ili digitalnom tranzicijom

 Savet: Počnite sa istraživačkim pitanjem ili fokusom na konkretnu temu.

2. Identifikujte pouzdane izvore

Koristite **kredibilne, ažurirane i relevantne** izvore. Ključne kategorije uključuju:

- Izveštaje na nivou EU (npr. EK, Eurofound, CEDEFOP, ETF, ILO)
- Nacionalne politike i zakonodavstvo iz oblasti rada
- Akademske članke ili istraživačke radove
- Publikacije NVO-a, sindikata ili udruženja poslodavaca
- Sektorske izveštaje ili podatke o tržištu rada (npr. Eurostat)
- Rezultate projekata iz sličnih inicijativa koje finansira EU

 Savet: Vodite spisak literature ili referenci od samog početka.

3. Izdvojite ključne informacije

Tražite sledeće:

- Činjenice i brojke (stope zaposlenosti, učešće u obukama, zastupljenost sindikata)
- Institucionalne strukture (npr. nacionalna tela za socijalni dijalog)
- Pravne okvire (npr. zakone o kolektivnom pregovaranju)
- Dobre, kao i neuspešne prakse
- Prethodne evaluacije ili procene uticaja

 Savet: Nalaze rezimirajte tematski, a ne po izvorima.

4. Organizujte i objedinite

Nalaze organizujte pod **jasnim naslovima**, kao što su:

- Kontekst koji se odnosi na politike (nacionalni i EU)
- Uloge i strukture relevantnih aktera
- Izazovi i prilike
- Naponi u jačanju kapaciteta
- Relevantni alati ili okviri

☒ Savet: Koristite tabele ili matrice za poređenje.

5. Beležite ograničenja i nedostatke

Desk analiza ima svoja ograničenja - podaci mogu biti zastareli, pristrasni ili nedostajati. Važno je da:

- Navedete kada informacije nisu dostupne ili su kontradiktorne
 - Naznačite oblasti koje iziskuju dodatno istraživanje, obuhvatite i rezultate intervjua i fokus grupa
-

6. Pravilno dokumentujte izvore

Uvek navedite izvore, čak i kada je za internu upotrebu. Koristite dosledan format (npr. APA stil, fusnote ili beleške na kraju).

☒ Savet: Unesite direktne linkove ka ključnim dokumentima radi lakšeg pristupa kasnije.

Prilog 5

Završni izveštaj

Naslov: *Jačanje kapaciteta i socijalnog dijaloga u metalском sektoru EU: Nalazi i preporuke za podršku Evropskom industrijskom dogovoru*

Dužina: Maksimalno 20 strana / oko 30.000 karaktera (bez razmaka)

Pisano na nacionalnom jeziku

Struktura

Rezime (1–2 stranice)

- Svrha i obuhvat istraživanja
- Pregled metodologije
- Ključni nalazi (potrebe za kapacitetima, mehanizmi socijalnog dijaloga, kvalitet zaposlenja)
- Strateške preporuke
- Implikacije za Evropski industrijski dogovor

1. Uvod

- Istorijski pregled i kontekst (Evropski industrijski dogovor, transformacija metalčkog sektora)
- Ciljevi istraživanja
- Pregled metodologije (anketa, fokus grupe, intervjui, desk analiza)
- Obuhvat i ograničenja

2. Kontekst koji se odnosi na politke i sektor

- Pregled metalčkog sektora: trendovi, izazovi i transformacije (na osnovu desk analize) u konkretnoj zemlji
- Socijalni dijalog u okviru politika zapošljavanja u toj zemlji
- Ključni elementi Evropskog industrijskog dogovora relevantni za metalčki sektor u toj zemlji
- Postojeće inicijative za jačanje kapaciteta (na nacionalnom i EU nivou)

3. Metodologija

- Opis metoda za prikupljanje podataka
 - Anketa: obuhvat, ispitanici, pristup
 - Fokus grupe: struktura, učesnici, tematske oblasti

Finansirano od strane Evropske unije. Stavovi i mišljenja izraženi u ovom dokumentu pripadaju isključivo autoru(ima) i ne odražavaju nužno stavove Evropske unije ili Evropske komisije. Evropska unija niti organ koji dodeljuje sredstva ne mogu biti smatrani odgovornima za njih.

- Dubinski intervjui: profili učesnika, teme razgovora
 - Desk analiza: korišćeni izvori i okviri
 - Pristup analizi podataka (kvantitativni + kvalitativni)
-

4. Ključni nalazi

4.1 Mehanizmi socijalnog dijaloga

- Postojeće strukture i prakse (na osnovu svih izvora podataka)
- Efikasnost koju uočavaju različite grupe relevantnih aktera
- Identifikovani kvaliteti i dobre prakse
- Nedostaci i prepreke (npr. pravne, institucionalne, u vezi sa resursima)

4.2 Potrebe za jačanjem kapaciteta

- Nedostatak znanja i veština među akterima
- Potrebe za obukom i podrškom za poslodavce, radnike i sindikate
- Pristup alatima, platformama i institucionalnoj podršci
- Spremnost aktera da se uključe u strukturirani dijalog

4.3 Uticaj zelene i digitalne tranzicije

- Uticaj na zaposlenost, veštine i kvalitet radnih mesta
- Spremnost sektora za tranzicije
- Uloga socijalnog dijaloga u upravljanju promenama
- Razlike i sličnosti među zemljama

4.4 Kvalitet zaposlenja

- Nalazi o uslovima rada, sigurnosti radnih mesta, zaradama i usavršavanju
 - Uticaj socijalnog dijaloga na ishode u oblasti zapošljavanja
 - Perspektive radnika i poslodavaca
-

5. Teme prisutne u svim oblastima

- Poverenje i saradnja između aktera
 - Rodna ravnopravnost i diverzitet
 - Razlike po regionima i veličini kompanije
 - Izazovi vezani za konkretne sektore (npr. livnice naspram mašinske industrije)
-

6. Preporuke

Finansirano od strane Evropske unije. Stavovi i mišljenja izraženi u ovom dokumentu pripadaju isključivo autoru(ima) i ne odražavaju nužno stavove Evropske unije ili Evropske komisije. Evropska unija niti organ koji dodeljuje sredstva ne mogu biti smatrani odgovornima za njih.

6.1 Jačanje kapaciteta

- Ciljane obuke i razvoj resursa
- Jačanje institucionalne i sektorske podrške
- Alati i platforme za osnaživanje aktera

6.2 Jačanje socijalnog dijaloga

- Preporuke za unapređenje učešća i inkluzivnosti
- Unapređenje mehanizama dijaloga na nacionalnom i EU nivou
- Razmena dobrih praksi i modeli međusobnog učenja

6.3 Podrška kroz politike i finansiranje

- Usklađivanje socijalnog dijaloga sa ciljevima nacionalnog i Evropskog industrijskog dogovora
- Korišćenje nacionalnih i EU programa (npr. ESF+, Fond za pravednu tranziciju)
- Smernice za zemlje članice EU i one koje to nisu, kao i za sektorske organe

7. Zaključak

- Rezime trenutnog stanja i identifikovanih potreba
- Završna razmatranja o usklađivanju socijalnog dijaloga sa zelenom i digitalnom tranzicijom
- Sledeći koraci i mogućnosti za delovanje

Prilozi

- Upitnik za anketu
- Dnevni red i izveštaj sa fokus grupa
- Protokol za intervju
- Rezimei po zemljama (ako je primenjivo)
- Spisak saradnika, organizacija učesnica i korišćenih izvora